

Artikulaci samohlásek můžeme schematicky znázornit pomocí tzv. Hellwagova trojúhelníku:

přední, vysoké **i**

u zadní, vysoké

přední, střední **e**

o zadní, střední

a nízké, zadní

Souhlásky dělíme podle způsobu artikulace na:

- 1) **závěrové** okluzivní, při nichž některý z artikulačních orgánů provede na okamžik úplný závěr, při jeho zrušení dojde k explozi výdechového proudu - říkáme jim explozivy, tj.: **p, b, t, d, k, g, m, n, ň**
- 2) **úžinové**, třené, frikativní, při nichž některý z artikulačních orgánů vytvoří úžinu, jíž se musí výdechový proud prodírat, přičemž vzniká slyšitelné tření, tj.: **f, v, s, z, ž, j, h**
- 3) **polozávěrové** semiokluzivny, afrikáty, při nichž se vytvoří závěr, který vzápětí přejde v úžinu, tj.: **c, č**
- 4) **bokové** laterální l jazyk provede závěr, ale vzduchový proud uniká po bocích.
- 5) **kmitavé**, vibrantní, při nichž hrot jazyka, měkké patro, nebo čípek kmitají, tj.: **r, ř**

Souhlásky podle místa artikulace:

- 1) **retoretné bilabiální**: **p, b, m**
- 2) **retozubné labiodentální**: **f, v**
- 3) **zubné dentální**, (interdentální - mezizubné ang. th): **t, d**
- 4) **dásňové alveolární**: **s, z, š, ž, n, l, r**
- 5) **tvrdopatrové – palatální**: **t', d', ň**
- 6) **měkkopatrové – velární**: **k, g, ch**
- 7) **hrtanové laryngální**: **h**

Podle funkce hlasivek rozlišujeme hlásky podle toho, zda hlasivky kmitají, nebo ne, na **znělé**: např.: **b, d, z** a **neznělé**: např.: **p, t, s**.

Měkké patro může být buď zvednuto a uzavírat vstup do dutiny nosní, nebo může klesnout a nechat vstup do dutiny nosní volný. Podle toho rozlišujeme hlásky ústní **orální** a nosové **nasální** (m, n, ň).